

Sadržaj

Događaji

Mediji o medijima

Saopćenja za javnost

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Težimo neovisnim medijima...i težit ćemo

Piše: Vera Soldo

Mediji i veliki oglašivači u BiH:

Šareno upakovana kupovina šutnje

Piše: Milkica Milojević

Slučaj Srbije: Privatizacija nije donijela veću transparentnost vlasništva medija

Izvod iz izvještaja Evropske komisije o napretku Srbije, novembar 2016.

10 preporuka za osiguranje transparentnosti medijskog vlasništva

Access Info Europe

Uvodnik

15. decembra 2016. godine u BiH i zemljama regije po drugi put će biti predstavljen Indeks klijentelizma u medijima (MCI), kojim je po prvi put ostvareno međudržavno poređenje o stanju klijentelizma i politizacije u medijima, a na temelju istraživanja i dostupnih podataka. Indeks klijentelizma dio je četverogodišnjeg projekta „Odgovor građana na klijentelizam u medijima (MEDIA CIRCLE)“ kojim se želi uspostaviti neovisan i održiv međudržavni mehanizam za aktivno praćenje medijskih politika, zagovaranje i brzu reakciju na probleme medija u Jugoistočnoj Evropi.

Usklopu projekta pokrenut je i portal www.fairpress.eu koji svojim sadržajem, istraživačkim pričama, uncut intervjuima i analizama medijskih problema u regiji, postaje sve bitniji medij na kojem nema mjesta cenzuri i autocenzuri. Tekstovi objavljeni na ovom portalu ustvari objašnjavaju i pokazuju kako se u praksi manifestuju podaci dobijeni Indeksom klijentelizma, a koji upućuju na netransparentnost vlasništva nad medijima, netransparentno finansiranje medija, uticaj lobija na medije, pritiske i napade na novinare.

Vlasništvo nad medijima, te politički i ekonomski pritisci na medije ključni su problemi BiH i zemalja regije. Kao uvod u prezentaciju drugog Indeksa klijentelizma u medijima, odnosno podataka i izvještaja o medijskim politikama u ovom broju za E novinar pišu Vera Soldo, glavna urednica portala Republika.info i Milkica Milojević, novinarka Blic-a i članica UO BHN. Također, u ovom broju E-novinar donosimo vam 10 preporuka za osiguranje transparentnosti medijskog vlasništva koje je pripremila organizacija Access Info Europe, međunarodna organizacija za ljudska prava osnovana 2006. godine, koja se zalaže za snažno i funkcionalno pravo na pristup informacijama u Evropi i svijetu. Access Info Europe i Fondacija Otvoreno društvo – Program za neovisno novinarstvo zagovaraju primjenu ovih preporuka u svim evropskim zemljama. U biltenu možete pročitati i zbog čega privatizacija medija u Srbiji nije donijela i veću transparentnost, kao i informacije o aktivnostima BHN-a i Linije za pomoć novinarima, konkursima, te promjenama na medijskoj sceni.

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Događaji

18.11.2016.

Na konferenciji u Sarajevu predstavljen projekat „Mediji i javni ugled“

U Parlamentu BiH danas je održana konferencija na kojoj je predstavljen projekat „Mediji i javni ugled“ pokrenut sa ciljem uspostavljanja transparentnosti medijskog vlasništva, finansiranja medija i oglašavanja u Bosni i Hercegovini. Konferenciju je otvorio Lars-Gunnar Wigemark, šef Delegacije Evropske unije i specijalni predstavnik EU u Bosni i Hercegovini. On je istakao da je pitanje medija veoma važno u kontekstu integracija BiH u EU i da je zbog toga ovaj projekat bitan.

[Detalji](#)

Težimo neovisnim medijima...i težit ćemo

Piše: Vera Soldo

Težnja neovisnim medijima stara je koliko i sami prvi mediji. Kao, uostalom, i težnja politike, odnosno, političara da utječu na medije zbog njihovog značaja u formiranju mišljenja javnosti - njihovih potencijalnih birača, pa samim time i dolaska na vlast.

Razni pritisci politike na medije i novinare u BiH, i to ne samo u BiH, nisu ništa novo. Jedan od takvih je i novac kao sredstvo pritiska na medije, 'ucjene s razlogom': novcem se kupuje medijska naklonost, novac je jamac 'šutnje'.

Još je Thomas Jefferson 1787. napisao: "Budući da je mišljenje naroda/ljudi temelj našeg sustava vladavine, očuvanje tog prava trebao bi biti naš primarni cilj; i kad bih ja morao odlučivati o tome trebamo li imati vladu bez novina ili novine bez vlade, ni trenutka ne bih oklijevao da izaberem ovo drugo. Ali bih podrazumijevao da te novine svaki čovjek može primati i biti sposoban ih pročitati."

Događaji

13.11.2016.

Održana konstituirajuća sjednica UO BHN i Novinarskog vijeća časti

Na konstituirajućoj sjednici Upravnog odbora BHN (UO BHN) i Novinarskog vijeća časti BHN (NVČ BHN), održanoj 11. i 12. novembra u Brčkom, Ermina Jalimam je izabrana za predsjednicu NVČ BHN i usvojeno je niz odluka i procedura bitnih za rad i aktivnosti Udruženja/udruge BH novinari. U toku sastanka UO BHN istaknuta je teška pozicija novinarske profesije, politički i ekonomski pritisci na novinare, te problemi javnog servisa, zbog čega je neophodna profesionalna solidarnost i jačanje BHN kako bi još efikasnije moglo djelovati i štiti slobodu govora i prava novinara.

[Detalji](#)

05.11.2016.

Asocijacija evropskih novinara podržala osnivanje BH ogranka u AEJ

Kilkenny, Irska - Kolegij Generalne skupštine Asocijacije evropskih novinara (AEJ) jednoglasno je podržao osnivanje BH ogranka pri ovoj međunarodnoj novinarskoj organizaciji. Generalna skupština AEJ održava se u okviru Godišnjeg međunarodnog kongresa AEJ u irskom gradu Kilkenny od 4. do 6. novembra. Ovaj međunarodni susret okupio je 70 delegata, novinara, predstavnika akademske zajednice i civilnog društva iz 14 evropskih zemalja.

[Detalji](#)

02.11.2016.

IFJ obilježava Međunarodni dan za okončanje nekažnjivosti zločina protiv novinara

2. novembar u svijetu se obilježava kao UN-ov Međunarodni dan za okončanje nekažnjivosti zločina protiv novinara. Tim povodom Međunarodna federacija novinara (IFJ) već tradicionalno provodi kampanju #endimpunity (zaustaviti nekažnjivost) koja obuhvata niz aktivnosti, između ostalog i međunarodnu konferenciju, ciljane javne kampanje u kritičnim državama, pozive međuvladinim organizacijama na izjašnjavanje protiv nekažnjivosti i promociju putem društvenih mreža. Kampanja IFJ ima za cilj i da pozove svjetske vlade i autoritete na odgovornost za nekažnjavanje zločina usmjerenih protiv novinara.

[Detalji](#)

27.10.2016.

Ministar Jusko razgovarao sa Borkom Rudić i članicama Konzorcija koji provodi projekat Transparentnosti medijskog vlasništva i transparentnog finansiranja medija u BiH

Ministar Jusko je u ime Ministarstva svojim saradnicima obećao punu podršku i saradnju na ovom Projektu, te je naglasio da je Ministarstvo komunikacija i prometa BiH otvoreno za sve druge akcije i projekte koje pokreće medijska zajednica i njene organizacije u BiH.

[Detalji](#)

25.10.2016.

Svečano otvoren Klub novinara regije Birač i UPS Media press centar

Predstavnici Udruženja/udruge BH novinari (BHN) i Udruženja Prijatelji Šrebrenice (UPS) svečano su otvorili Klub novinara regije Birač i UPS Media press centar. Marko Divković, predsjednik Udruženja/udruge BNH novinari, kazao je da novinari imaju dosta problema i da se jedino zajedničkim djelovanjem i udruživanjem mogu zaštititi. Sakib Smajlović, predsjednik Kluba novinara regije Birač, prilikom otvaranja Kluba rekao je da novinari ove regije napokon imaju mjesto za susret i saradnju.

[Detalji](#)

Međutim, kako stvari stoje u BiH po ovom pitanju? Kako se može vidjeti - nije nikako sjajno.

Naime, na rang listi nevladine organizacije Freedom House, BiH je tek na 104. mjestu, od 156. evropskih zemalja po slobodi medija. Ovo godišnje izvješće sveukupna je analiza na temelju pravnih, političkih i ekonomskih faktora koji utječu na pristup vijesti i informacija.

Pitanja koja se nameću su brojna: zašto mediji nisu slobodni, zašto često dopuštaju ispreplitanje politike, zašto su političari usko povezani s vlasnicima medija ili su i sami vlasnici, suvlasnici ili čak i tajni vlasnici medija.

Prisjetimo se samo bivšeg talijanskog predsjednika Silvia Berlusconi koji je bio vlasnik TV i radijske postaje i novina, premijer susjedne Republike Srbije Aleksandar Vučić također se dovodi u vezu s nekoliko tiskanih i elektronskih medija, bivši premijer Hrvatske Ivo Sanader izdašno je financirao pojedine medije, predsjednik SBB-a Fahrudin Radončić i bivši državni ministar sigurnosti službeno je bivši vlasnik tiskanog i elektronskog medija, no neslužbeno stvari stoje znatno drukčije, poznata je i bliska veza pokojnog vlasnika Nacionala Ive Pukanića s osobama iz vrha hrvatske politike itd.

Stalno tražimo odgovor na ova pitanja iako, zapravo, odgovor na njih već znamo ili ga prešućujemo jer je i dalje (a, i bit će i ubuduće) problem kazati - car je gol!

Naime, u neovisnom radu medija veliku ulogu ima - novac. Novac je potreban da se plaćaju novinari, frekvencije, tiskare, domene, administratori, montažeri, snimatelji, studija, telefoni, struja itd. i to je često nemoguća misija opstanka medija u nemilosrdnoj životnoj oluji i klimavoj demokraciji. Upravo ovo iskorištava politika koja treba moć, a uz moć 'ide' i novac. I tu se često, i to ne samo u BiH nego i u svim zemljama okruženja, zatvara krug ovisnosti medija i politike.

U suprotnom, preostaje novinarski entuzijazam i pitanje koliko će on trajati ako sam novinar nije osigurao neka dodatna primanja, a ljubav prema novinarstvu pretvorio u omiljeni hobi.

Kao zanimljiv osvrt, a vezan uz ovo, možda je dobar primjer financiranje web portala. Oglašivačke agencije za svoje klijente traže što više 'klikova', masovno koriste društvene mreže, što je i razumljivo jer posjećenija stranica jamči da će njihov oglas biti bolje predstavljen, a samim tim i ono što se putem njega pokušava prodati. No, visoka posjećenost web stranice uvijek i ne znači kvalitetu sadržaja, barem ne informiran i kritički pristup prema događajima i njihovo profesionalno (i odgovorno) prezentiranje čitateljima. Zamislite, veću posjećenost često bilježe web stranice s 'trash' tematikom

Na rang listi nevladine organizacije Freedom House, BiH je tek na 104. mjestu, od 156. evropskih zemalja po slobodi medija. Ovo godišnje izvješće sveukupna je analiza na temelju pravnih, političkih i ekonomskih faktora koji utječu na pristup vijesti i informacija.

Saopćenja za javnost

23.11.2016.

Poziv medijima na bojkot događaja ispred zgrade Predsjedništva BiH

Novinarsko vijeće časti BHN pozvalo glavne i odgovorne urednike i novinare svih medija u Sarajevu na bojkot poziva iz Predsjedništva Bosne i Hercegovine na izveštavanje sa kvazi – događaja nazvanog “obilazak trotoara”.

Detalji

22.11.2016.

Saopćenje povodom prijetnji i odlaska iz BiH Slobodana Vaskovića

Upravni odbor Udruženja/udruge BH novinari i Linija za pomoć novinarima zahtijevaju od nadležnih sigurnosnih i policijskih agencija u Bosni i Hercegovini da hitno istraže kontinuirane pritiske, prijetnje i ugrožavanje sigurnosti blogera i novinara Slobodana Vaskovića iz Banja Luke, koji je prije dva dana obavijestio javnost kako napušta BiH zbog straha za vlastiti život.

Detalji

01.11.2016.

Traži se efikasna istraga povodom pokušaja ubistva Saše Lekovića

Novinarske asocijacije iz regiona Zapadnog Balkana traže efikasnu istragu povodom pokušaja ubistva Saše Lekovića, predsjednika Hrvatskog novinarskog društva (HND). Istakli su da očekuju da će pokrenuta istraga utvrditi okolnosti u vezi sa oštećenjem Lekovićevog automobila po hitnom postupku. Novinarska udruženja iz regiona Zapadnog Balkana upozoravaju da je ovaj slučaj samo kulminacija gotovo svakodnevnih prijetnji, uvreda i pritisaka na Sašu Lekovića koje su uslijedile nakon njegovog izbora za predsjednika HND-a 2015. godine.

Detalji

nego ozbiljan i kritički ‘site’. U ovom natjecanju za web oglašivače gube i vrlo utjecajni, kvalitetni i u samim medijima često citirani portali. Njihova sudbina je neizvjesna.

Koliko god je neizvjesno njihovo daljnje djelovanje, toliko je činjenica da brojni novinari u BiH danas rade za jedva 500 KM. S obzirom na to i dalje će biti pravi biser svaka ekskluzivna istraživačka priča, otkrivanje korupcije u najvišim sferama političkog života, novinarska kreativnost i hrabrost naspram često šturih, agencijskih vijesti kojim je često preplavljena bh. medijska scena.

Na žalost, za BiH će biti potrebno još puno vremena da se nađe barem u prvoj polovici ljestvice FreedomHouse-a. Na radost bh. političara željnih vlasti.

Mediji i veliki oglašivači u BiH

Šareno upakovana kupovina šutnje

Piše: Milkica Milojević

„Sponzor jutarnjeg programa Tržnica Banjaluka!“ Na prvi pogled ovaj radio džingl nema mnogo veze sa velikim oglašivačima u bosanskohercegovačim medijima. Jer, reklo bi se, logično je da se tržnica, vjerovatno za sitne pare, reklamira u programu uz koji dan počinju pijačni kupci ranoranioci: radnička klasa i penzioneri. No, ako samo malo zagrebemo ispod površine, stvari postaju mnogo zanimljivije. Prvo, nije u pitanju program loklanog radija, nego javni emiter, Radio Republike Srpske, i emisija „Razbudilnik“, koja se sluša u velikom dijelu BiH, od Drvara do Mostara, Sarajeva, Nevesinja... Zašto bi nekoj domaćici iz Brčkog, ili penzioneru iz Trebinja, oglašivač nudio paradajz i šerpe sa banjalučke pijace? I zašto je, na kraju krajeva, Radiju RS, koji se finansira iz RTV takse i brojnih drugih izvora, potreban sponzor za jutarnji kontakt program, jedan od produkcijski najjeftinijih medijskih

proizvoda?

A šta ako stvar nije u paradajzu i šerpama? Vlasnik banjalučke Tržnice je preduzeće MG Mind, odnosno Mladen Milanović Kaja, biznismen iz Mrkonjić Grada blizak vlastima RS. Prema bazi podataka Centra za istraživačko novinarstvo (CIN), MG Mind i sestrinska firma istog osnivača, Mrkonjić putevi, spadaju u top 50 najuspješnijih bh. firmi na tenderima: od 2011. do 2015. sklopili su sa javnim sektorom, samo na osnovu javno dostupnih ugovora, poslove vijedne više od 60 miliona KM. Uprkos ovim brojkama teško ćete u tzv. glavnim medijima, a pogotovo na RTRS-u, naći novinarsku priču koja bar pokušava preispitati poslovanje ovih preduzeća.

Kada su u pitanju veliki oglašivači, dakle, naivno je verovati da priča počinje i završava sa telekom operaterima, bankama, trgovačkim lancima, monopolskim javnim preduzećima, ili pak Kokakolom i Lorealom. Kada bi novinari, smoreni dnevnom trkom i lošim uslovima rada, smogli malo energije i vremena da se pozabave „rukom koja ih hrani“, otkrili bi sijaset primjera sličnih ovom sa čestitim sponzorom „Razbudilnika“.

Posebno je pitanje ko su i šta su, u maloj i siromašnoj Bosni i Hercegovini, veliki oglašivači? Ako se izuzmu reklame za butike, mesnice i autoškole na lokalnim radio stanicama, svi oglašivači, koji „dobace“ do godišnjeg ugovora sa značajnijim medijima očekuju tretman i prava „velikih klijenata“.

„Oglašivači kupuju prostor u medijima, ali i medijsku šutnju“ detektirao je, još na početku ovog milenijuma, francuski sociolog Pjer Burdje. A ta kupovina u nekim je slučajevima očigledna, ali nerijetko i zaobilazna ili upakovana u šarenilo festivala, brigu za prirodu i “običnog malog čovjeka“, u humanitarne akcije i druge manifestacije „korporacijske društvene odgovornosti“.

Mediji o medijima

05.11.2016.

Vjetar oborio predajnik FTV-a na Vlašiću

Vjetar je sinoć oko 2.30 sati srušio 40 metara visoki antenski stub na Paljeniku, na planini Vlašić, na nadmorskoj visinini od 1.933 metra. S ovog sistema, u vlasništvu Bosanskohercegovačke radio-televizije (BHRT), emitira se UHF signal Federalne televizije i OBN-a, koji se do daljnjeg neće moći emitirati s tog predajnika, saopćio je BHRT. Kako je javio reporter ove medijske kuće, oštećena je i GSM oprema BH Telecoma. Prema prvim procjenama, nanesena je šteta od blizu 300.000 KM, a mnogo je i veća uzme li se u obzir da je došlo do prekida u emitiranju programa.

[Detalji](#)

04.11.2016.

Turska blokirala društvene mreže

Ograničenje pristupa internetu uobičajeno je u Turskoj jer vlada na taj način pokušava spriječiti medijsko izvještavanje nakon političkih incidenata. Prošlog mjeseca, vlada je blokirala Google Drive, Dropbox, OneDrive i GitHub s ciljem da zaustavi širenje e-mailova turskog ministra energije i prirodnih resursa, Berata Albayraka.

[Detalji](#)

28.10.2016.

Priručnik o radnim pravima novinara

Nova publikacija Evropske federacije novinara je priručnik za novinare i medijske organizacije koje žele ojačati radna prava i sidnikalnu zaštitu zaposlenika.

Online publikacija "Prava i poslovi u novinarstvu: Prema snažnijim sindikatima u Evropi" Evropske federacije novinara (EFJ) na 60 stranica izlaže situaciju radnih prava novinara u Evropi i navodi neke od najboljih postojećih praksi na ovom polju i načine njihove primjene s ciljem poboljšanja uslova rada u medijskoj zajednici.

[Detalji](#)

26.10.2016.

Održan okrugli sto "Zašto nam (ne) treba treći kanal?"

Okrugli stol "Zašto nam (ne) treba treći kanal?" održan je u organizaciji Hrvatskog studentskog politološkog foruma u Hrvatskom domu Herceg Stjepan Kosača u Mostaru. Okruglim stolom moderirao je Milan Sitarski iz Instituta za društveno-politička istraživanja, a sudjelovali su urednica Federalne televizije Duška Jurišić, voditelj Odjela Hrvatskog narodnog sabora BiH za šport, kulturu, medije i informiranje Ivan Vukoja, novinar i ravnatelj TV KISS-a Tvrtko Milović, novinar Vuk Bačanović te zastupnik Mario Karamatić.

[Detalji](#)

20.10.2016.

Poziv civilnom društvu na konsultacije o dokumentima iz programa višedržavne IPA-e za 2017.

Zainteresirani pojedinci i udruženja se pozivaju da svoje prijedloge i eventualne komentare dostave putem web-aplikacije.

[Detalji](#)

Prema procjeni agencija Via Medija 2007. marketinško tržište u BiH je procijenjeno na 70 miliona evra, dok je u susednoj Hrvatskoj taj potencijal procijenjen na 800 miliona evra. Danas je situacija u BiH znanto lošija, pa je marketinški kolač smanjen za čak 70 odsto u odnosu na predkriznu 2007. godinu. Lavovski deo tog novca dobijaju vodeće televizije, koje su najatraktivnije za velike oglašivače.

Sve siromašniji mediji u BiH primorani su da, ne gledajući ugovoru u zube, jure za oglašivačima, koji im mogu obezbijediti kakav takav opstanak. Ili kako je, u tekstu za jedan od prethodnih brojeva E-novinara, primjetio Ekrem Dupanović, svi se „bore za što veći dio sve manjeg (marketinškog) kolača“. U toj borbi novinari, često i ne prepoznajući u tome (auto)cenzuru, podrazumijevaju da ne treba „čačkati“ ništa što se odnosi na „našeg klijenta“, a ti klijenti su u BiH često povezani, i međusobno i sa takozvanim političkim elitama i elitama vlasti. I tako dolaze u paradoksalnu situaciju u kojoj, zarad opstanka, srljaju u propast.

Da zavjera šutnje besprijekorno funkcioniše, čak i kada je u pitanju prodaja mlijeka i deterdženata, svjedoči i slučaj sa radnicama jednog velikog trgovačkog lanca. Grupa radnica te kompanije prije nekoliko mjeseci uputila je, na adrese skoro svih važnijih medija, pismo u kojem se žale na flagrantna kršenja radničkih prava: prekovremeni neplaćeni rad u hladnim prostorijama, svakodnevni mobing, otpuštanje trudnica... Nijedan medij nije objavio priču, ali su novinari pismo prosljedili inspekciji. Ni inspekcija nije reagovala. Istovremeno, jedna majka četvoro djece, od kojih troje ide u školu, u istom trgovačkom lancu, dobila je otkaz, kao tehnološki višak. Ni njena priča nije bila zanimljiva za medije. Ali, samo nekoliko dana kasnije navedena kompanija je organizovala humanitarnu akciju u kojoj je nekolicini đaka poklonila školski pribor. Većina medija je objavila priču o toj akciji i to ne kao marketinški sadržaj, nego kao „čistu“ informativu.

Da BiH nije izuzetak i da priča o „našim klijetima“ već godinama na isti način funkcioniše i u komšiluku, svjedoči i priča o aferama u Hrvatskoj pošti, o kojima su glavni mediji uporno ćutali. Portal „Dnevno. hr“ otkio je da su Hrvatske pošte medijima tokom 2011. godine platile najmanje četiri miliona kuna za „usluge oglašavanja“, mada je u više od 85 odsto poslova Pošta apsolutni monopolist, pa joj oglašavanje nije potrebno, kao alat za privlačenje potrošača.

Posebna priča su marketinške agencije, posrednici između velikih oglašivača i medija. Na listi najvećih oglašivača, samo jedna domaća kompanija „M tel“, ima stabilnu poziciju, dok su svi ostali velike inostrane korporacije i brendovi poput Loreala, P&G i giganata farmaceutske industrije. Oni

Sve siromašniji mediji u BiH primorani su da, ne gledajući ugovoru u zube, jure za oglašivačima, koji im mogu obezbijediti kakav takav opstanak.

Konkursi

Novinar/ka

Arterija d.o.o. agencija za marketing, promociju i izdavaštvo koja je izdavač turističkog magazina Furaj.ba i vlasnik istoimenog web portala (www.furaj.ba), raspisuje oglas za popunjavanje radnog mjesta novinar. Rok za prijavu je 7. decembar 2016.

[Detalji](#)

Stipendije novinarima za studij u Berlinu

Program "European Journalist Fellowship" (EJF) dodjeljuje deset do petnaest stipendija novinarima koji govore njemački jezik, iz Istočne i Zapadne Evrope, SAD-a i arapskog svijeta za dvosemestralni studij u Berlinu. Stipendija se dodjeljuje na period od 1. oktobra 2017. do 31. jula 2018. godine. Rok za dostavljanje aplikacija je **28. februar 2017.**

[Detalji](#)

Klix traži novinare, dopisnika i snimatelja

Sve prijave sa CV-om i pismom namjere slati na e-mail posao@klix.ba. Konkursi su otvoreni do daljnjeg. Samo oni kandidati koji uđu u uži krug će biti pozvani na razgovor.

[Detalji](#)

sa medijima u BiH sklapaju poslove isključivo preko agencija, koje u borbi za poslove nude neverovatne popuste od 70 do čak 90 odsto. Mediji su tako primorani da svoj najatraktivniji marketinški prostor i vreme prodaju za „siću“, po principu daj šta daš.

Da je poslovanje mnogih marketinških agencija kontroverzno, upozoravaju već odavno pojedini mediji, poput Slobodne Bosne. Situacija je kulminirala aferom „Gibraltar“ u kojoj je devetoro menadžera marketinških agencija i medija iz BiH, te čelnika HT Eroneta, uhapšeno, a trojica od njih su optužena za korupcijsku prevaru tešku pet miliona evra, a vezanu za navodni otkup TV prava i usluga. Slučaj je pokrenut na inicijativu pravosudnih organa Austrije i Slovenije. Nedavno je suđenje okončano – oslobađajućom pvoštenom presudom.

Slučaj Srbije: Privatizacija nije donijela veću transparentnost vlasništva medija

Paket zakona za medijski sektor Srbije tek treba da bude primijenjen u punoj mjeri a privatizacija državnih medija nije dovela do veće transparentnosti vlasništva, niti izvora finansiranja medija, uključujući državno, ocjenjuje se u izvještaju Evropske komisije o napretku Srbije na putu u EU.

Preuzeto sa <http://beta.rs/>

Srbija je postigla određeni nivo pripreme u oblasti slobode izražavanja, navodi se u Komisijinom godišnjem izvještaju objavljenom 9. novembra 2016, ali i konstatuje da u posljednjih godinu na tom planu nije zabilježen nikakav napredak.

Kako bi uklonila nedostatke u sektoru slobode izražavanja, Srbija u narednom periodu treba posebno da se fokusira na stvaranje okruženja u kome će se sloboda izražavanja iskazivati bez prepreka, prijetnji, fizičkih napada, podsticanja na nasilje i u kome će slučajeve narušavanja privatnosti novinara i blogera rješavati pravosudni organi a ti slučajevi biti javno osudjeni.

Takođe Srbija treba da obezbijedi punu primjenu medijskih zakona, kao i da Regulatorno tijelo za elektronske medije (REM) bude operativno u punoj mjeri kako bi se podržala uređivačka nezavisnost u medijima.

Srbija treba i da obezbijedi finansiranje javnih servisa i podrži ih da rade u javnom interesu, kao i da obezbijedi sredstva države za kofinansiranje medijskih sadržaja u javnom interesu u skladu sa važećim propisima radi osiguranja transparentnosti i jednakih mogućnosti.

U dijelu izveštaja o poglavlju 10 u pregovorima o članstvu u EU, koje se odnosi na informaciono društvo i medije, navodi se i da pravni status novinske agencija Tanjug i njenog finansiranja mora da se razjasni i dovede u sklad sa postojećim zakonima.

Kako bi uklonila nedostatke u sektoru slobode izražavanja, Srbija u narednom periodu treba posebno da se fokusira na stvaranje okruženja u kome će se sloboda izražavanja iskazivati bez prepreka, prijetnji, fizičkih napada, podsticanja na nasilje i u kome će slučajeve narušavanja privatnosti novinara i blogera rješavati pravosudni organi a ti slučajevi biti javno osudjeni.

Najava događaja

- Predstavljanje novog izvještaja Indeksa klijentelizma u medijima (MCI)

kojim se ostvaruje međudržavno poređenje i nacionalno izvještavanje o stanju klijentelizma i politizacije u medijima, a na temelju empirijskih podataka, 15.12.2016.

- Okrugli sto o ratnim novinarima

- Predstavljanje rezultata monitoringa medija predizborne kampanje za Lokalne izbore 2016

- Konferencija o PBS Vijeća Evrope, 20.12.2016.

Upozorava se i da REM radi sa samo šest umjesto devet članova i da parlament treba da odobri novi statut i poslovnik REM u skladu sa zakonom o elektronskim medijima.

REM, kako se ocjenjuje, i dalje nema nezavisnost potrebnu za praćenje elektronskih medija sa ciljem da se osigura da ispunjavaju programske obaveze.

U domenu audiovizuelne politike ukazuje se i na privremeno rješenje za finansiranje javnih servisa koje za posljedicu ima neizvjesnost oko uređivačke nezavisnosti i stabilnog finansiranja Radio-televizije Srbije i Radio-televizije Vojvodine.

Zakoni o javnom informisanju i medijima, o elektronskim medijima i o javnim servisima ne primjenjuju se u punoj mjeri, ukazuje Evropska komisija.

Ukupna ocjena za Srbiju u vezi informacionog društva i medija je da je umjereno spremna i da je ostvarila određeni napredak, naročito usvajanjem zakona o informacionoj bezbjednosti.

Posebnu pažnju, navodi se u izvještaju, Srbija u narednom periodu treba da posveti obezbjeđenju operativne nezavisnosti Regulatorne agencije za elektronske komunikacije i poštanske usluge (RATEL) i jačanju administrativnih i inspeksijskih kapaciteta resornog ministarstva, kao i obezbjeđenju sveobuhvatne regulative sektora reklamiranja.

(<http://beta.rs/>)

10 preporuka za osiguranje transparentnosti medijskog vlasništva

Preuzeto sa www.access-info.org

Access Info Europe, međunarodna organizacija za ljudska prava osnovana 2006. godine, koja promiče snažno i funkcionalno pravo na pristup informacijama u Europi i svijetu, u suradnji sa zakladom Otvoreno društvo – Program za neovisno novinarstvo, provela je istraživanje zakonodavnog okvira i praktičnih iskustava u 20 europskih zemalja te oblikovala strukturu za osiguravanje transparentnosti medijskog vlasništva. Općenito govoreći, demokratičnost medijskog sustava ogleda se u javnoj dostupnosti točnih, sveobuhvatnih i najnovijih informacija o medijima i vlasništvu nad njima. Pri tome se kao najkorisniji instrument za rješavanje prekomjerne medijske koncentracije i potencijalnih sukoba interesa, odnosno zloupotrebe moći medija, postavlja upravo obvezna identifikacija vlasnika medija.

Access Info i Program za neovisno novinarstvo sugerirali su da se u svim zemljama i na sve vrste medija (radijski i televizijski programi, štampani mediji, elektroničke publikacije) primjeni obaveza redovnog izvještavanja. Izvještaji bi se trebali podnositi glavnom nacionalnom mediju, a sve informacije sadržane u izvještaju, poput vlasničkih udjela, trebaju biti objavljene u sklopu redovito ažurirane i centralizirane baze podataka o medijskom vlasništvu.

Da bi se osigurala potpuna transparentnost medijskog vlasništva, odnosno da bi javnost znala tko je stvarni vlasnik i tko je najutjecajni s obzirom na pojedini medij ili medijsku kuću, zakonodavni okvir svake države treba osigurati sljedeće:

Transparentnost medijskog vlasništva putem objave osnovnih podataka, poput podataka o nakladniku, točnije medijskoj kući i sjedištu, zatim o vlasničkoj strukturi i dionicama nakladnika koje prelaze udio od 5%, uključujući imena i prezimena te prebivališta svih pravnih i fizičkih osoba koje su neposredno ili posredno imatelji dionica ili udjela u toj pravnoj osobi s podatkom o postotku dionica ili udjela. Uz to, medijske kuće treba obvezati na objavu finansijskih i revizorskih izvješća, u skladu s najvišim međunarodnim standardima te detaljnim podacima o izvorima financiranja.

Informacije trebaju biti lako dostupne i besplatne, što znači da bi podatke o vlasništvu nad medijima trebalo biti moguće pronaći lako i bez naknade na službenoj internetskoj stranici glavnog nacionalnog medija ili na središnjem državnom portalu.

Informacije trebaju biti redovito ažurirane, u roku od 10 radnih dana od promjene vlasništva.

Informacije se trebaju moći ponovno upotrijebiti, što podrazumijeva da glavni nacionalni medij mora osigurati da je baza podataka o medijskom vlasništvu dostupna u otvorenom formatu, bez naknade i ograničenja ponovne uporabe, kao što su licence i odredbe o intelektualnom vlasništvu.

Progresivno povećanje transparentnosti, što se odnosi na zemlje koje su osigurale minimum transparentnosti i objavljivanja osnovnih podataka. Preporuča im se kretanje ka većoj transparentnosti i otvorenosti, putem uvođenja obveze objavljivanja podataka o vlasnicima s više od 5% udjela u medijskim

Linija za pomoć novinارima

Aktuelni slučajeви:

1. Jelena Grahovac - Ministar trgovine i turizma u Vladi RS-a Predrag Gluhaković je novinarku banjalučke Alternativne televizije Jelenu Grahovac uhvatio za ruku i spustio mikrofon, ne želeći da odgovori na postavljeno pitanje. Iz Linije za pomoć novinارima upućen je dopis Vladi Republike Srpske kako se isti ili slični incidenti ne bi ponavljali.

2. Ismar Imamović - Pri povratku kući novinar RTV Visoko Ismar Imamović je napadnut od strane maskirane nepoznate muške osobe. Policijski službenici rade na otkrivanju počinioca.

3. Irma Plavčić - Nakon objavljivanja kolumne pod nazivom „Teror zvani predizborna kampanja“, koja je objavljena na portalu visoko.co.ba, kolegi Plavčić su upućene prijetnje putem društvene mreže facebook. U Kantonalnom tužilaštvu ZE-DO Kantona Irma Plavčić je saslušana kao svjedok. U tužilaštvu su poduzete istražne radnje u cilju donošenja tužilačke odluke.

4. Portal Neznase.ba – Portal neznase.ba bio je meta hakerskog napada 1. oktobra 2016. Tim povodom Udruženje BHN i Linija za pomoć novinارima uputili su dopis Policijskoj upravi Čapljina.

kućama.

Transparentnost utjecaja na medije – kako se moglo razaznati ne samo tko je vlasnik, već i tko kontrolira pojedine medije, potrebno je objavljivati podatke o akterima koji se nalaze na višoj razini rukovođenja medijem, poput direktora, ključnih izvršnih dužnosnika, urednika, ali i podatke o relativnim težinama glasova pojedinih dioničara, zapisnicima s godišnjih skupština, uključujući evidenciju glasovanja itd.

Jasan i precizan zakonodavni okvir, što znači da kategorije medija obuhvaćene zakonom trebaju biti jasno definirane, kako bi se lakše odredile obveze izvještavanja.

Nadzor od strane neovisnog tijela – treba postojati ovlašteno tijelo, primjereno osposobljeno za praćenje medija i osiguravanje usklađenosti njihova djelovanja sa zakonskim okvirom, s naglaskom na mogućnost sankcioniranja onih medija koji ne ispunjavaju obvezu izvještavanja ili pak onih koji objave lažne informacije.

Izravno priopćavanje javnosti – mediji bi trebali javno objavljivati sve informacije koje dostavljaju glavnom nacionalnom mediju, što podrazumijeva da informacije o vlasništvu trebaju biti jasno označene i lako dostupne na web stranicama, a detalji o web stranici i svi relevantni linkovi trebaju biti vidljivo istaknuti ili navedeni u publikacijama organizacije.

Transnacionalni pristup i usporedivost odnose se na preporuku da Europska unija i Vijeće Europe dopune nacionalnu transparentnost medijskog vlasništva na način da uspostave sustav u kojem će sve informacije, prikupljene u svim državama i u sva 3 medijska sektora (radijski i televizijski programi, tiskani mediji, elektroničke publikacije) biti objedinjene i javno dostupne na jednom mjestu.

Dodatne informacije na:

<http://www.access-info.org/>

http://www.access-info.org/wp-content/uploads/TMO_Recommendations_05_November_2013.pdf

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Faruk Kajtaz
Siniša Vukelić
Borislav Vukojević
Bedrana Kaletović
Amer Tikveša

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072
e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;
web: www.bhnovinari.ba